

GŁOS NARODU

NR. 165. — ROK XXXV.

W T O R E K

19. CZERWCA 1928.

 REDAKCJA, ADMINISTRACJA i DRUKARNIA: KRAKÓW, ULICA SW. KRZYŻA L. 11.
 KONTO CZEKOWE P. K. O. WARSZAWA 140.055. — KONTO CZEKOWE P. K. O. KRAKÓW: 401.099.

Przedpłata wynosi:	W Krakowie:		Na całym obsz. Państwa polsk. z przesyłką pocztową	Za granicą	Przedpłata żużona dla nauczycielstwa ludowego
	z odnośzeniem	bez odnośzenia			
Miesięcznie:	5.00 zł.	4.50 zł.	5.00 zł.	8.50 zł.	4.50 zł.

TELEFONY: REDAKCJA NR. 190. — ADMINISTRACJA NR. 3344. — DRUKARNIA NR. 3344 i 4406.

„OLLESCHAU“

**NAJLEPSZE ZE WSZYSTKICH
Tutki i Bibułki „OLLESCHAU“**

 GENERALNE PRZEDSTAWICIELSTWO NA POLSKĘ
 LWÓW, KAZIMIERZOWSKA L. 35.

Sowiety oczekują odpowiedzi od rządu polskiego

NA NOTĘ CZICZERINA.

Moskwa. (PAT.). Agencja TASS. Komentując notę komisarzy Cziczera do ministra Patka „Izwestia“ podkreślają, że tak rząd Polski, jak polska opinia publiczna powinny sobie zdać sprawę z faktu, że tylko istotna gwarancja bezpieczeństwa ambasady sowieckiej w Polsce uczyni możliwe normalne stosunki pomiędzy oboma państwami. Zamach na Lizawę oraz pewne fakty związane ze stanowiskiem rządu polskiego względem organizacji białogwardyjskich po tym zamachu wykazują

jasno, że ostrzeżenie rządu polskiego do emigracji z dnia 14 sierpnia 1927 r. jest **niezupełnie wystarczające** i pozwala opinii publicznej w Sowieciech podejrzewać dobrą wolę rządu polskiego co do wykonania warunków, poza którymi stosunki normalne między obu państwami są niemożliwe. Sowiety oczekują nowych kroków rządu polskiego, któreby były odpowiedzią na pytania postawione w nocie Cziczera.

Uroczystość odsłonięcia pomnika St. Żeromskiego w Nałęczowie

Nałęczów. (PAT.). Dnia 17 bm. w parku zakładowym zdrojowiska w Nałęczowie odbyło się uroczyste odsłonięcie pierwszego na ziemiach polskich pomnika Stefana Żeromskiego. Pomnik zbudowany został według szkicu architekta J. Witkiewicza. W uroczystości odsłonięcia wzięli udział małżonka wielkiego pisarza wraz z córką, min. Dr Dobrucki wraz z dyr. departamentu sztuki Skotnickim, przedstawiciele izb ustawodawczych z marszałkiem Senatu prof. Szymańskim na czele, dowódca O. K. gen. Jungwraz z przedstawicielami korpusu oficerskiego, wojewoda lubelski Remiszewski, miejscowe władze państwowe, reprezentanci literatury, sztuki i prasy, jak również liczne grono wielbicieli talentu zasłużonego twórcy „Popiołów“. Poza tem na uroczystości powyższą przybyło szereg delegacji włościańskich ziemi lubelskiej, straża pożarne oraz okoliczne szkoły.

Wynik wyborów do Rady miejskiej w Przemyślu

Przemyśl. (PAT.). Wyniki wyborów w czwartek kole do przemyślańskiej rady miejskiej przedstawiają się następująco: Mieszkańcki komitet wyborczy reprezentujący blok trzech narodowości w skład którego wchodzi jedynka, syjonisci i Undo uzyskał przy dzisiejszych wyborach 3.800 głosów, PPS. 2.250, narodowa demokracja 2.100, komuniści ponad 1000 głosów. Między inn. wybrany został p. Garlicki (BB), dr. Reichman (syjonista) z Undo wicemarszałek Sejmu pos. Zahajkiewicz.

Polscy lotnicy gośćmi Jugosławii.

Białogród. (PAT.). Polscy lotnicy wojskowi, którzy przybyli wczoraj z Bukaresztu do Białogrodu obecni byli wieczór na bankiecie wydanym na ich cześć przez ministra wojny marynarki. Dziś lotnicy będą na przyjęciu u ministra wojny, poczem udadzą się na górę Avala, gdzie złożą wieniec na grobie nieznanego żołnierza. Po śniadaniu w poselstwie polskiem lotnicy w towarzystwie oficerów jugosłowiańskich udadzą się do Topoli na grób króla Piotra.

WYCIECZKA STUDENTÓW ŁGTEWSKICH W WARSZAWIE.

Warszawa. (PAT.). Wczoraj przybyła do Warszawy wycieczka studentów łęteńskich przyjmowana przez wydział zagraniczny związku narodowego polskiej młodzieży akademickiej. W skład wycieczki wchodzi 20 osób. Po zwiedzeniu zamku królewskiego i wystawy w „Zachęcie“ goście podejmowani byli przez prezydium związku polskich korporacji akademickich.

Ks. Karol stracił sympatię w Rumunii.

Wiedeń. (PAT.). Według doniesień dzienników z Paryża, oświadczył przybyły tamże z Genewy rumuński minister pracy Lupo dziennikarzom, że ubolewa bardzo nad agitacją, jaką uprawia opozycja przeciwko rządowi liberalnemu i podkreśla, że **fiasco kongresu w Alba Julia skompromitowało partię chłopską** w oczach całego kraju, tembardziej, że wpływ gen. Avarescu znikł obecnie w zupełności, zaś ks. Karol stracił wszelką sympatię w Rumunii. Minister Lupo zakończył swój wywiad krytyką filowęgierskiej akcji lorda Rothermera i wyraził życzenie, aby przyjaźń rumuńsko-francuska pogłębiła się jeszcze bardziej.

Obrady komisji kościelnej

w sprawie podziału diecezji w Czechosłowacji.

Praga. (PAT.). W tutejszej nuncjaturze zebrała się po raz pierwszy komisja kościelna, która na podstawie modus vivendi zawartego między Stolicą Apostolską a Watykanem zajmowała się podziałem diecezji. W posiedzeniu wzięli udział zastępcy zainteresowanych diecezji Czechosłowacji i państw sąsiednich oraz sekretarz komisji Mgn. Ritter. Posiedzeniu przewodniczył nuncjusz Mgn. Ciriaci.

— 5 —

Traktat handlowy czesko-sowiecki

nie dojdzie do skutku.

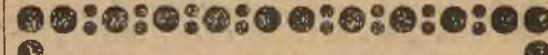

Praga. (PAT.). Rada Ministrów zajmowała się sprawą umowy handlowej z Rosją. przy czem referaty w tej sprawie wygłosili minister spraw zagran. oraz minister handlu, który tłumaczył, że niema potrzeby zmieniać obecnego stanu rzeczy. Rada Ministrów nie rozstrzygnęła czy wogóle ma się z Rosją pertraktować, czy też nie przedsięwziąć w tym kierunku żadnych kroków, przyjęła tylko do wiadomości, że izby handlowe i związek przemysłowców przeprowadzą ankietę czy wśród przemysłowców istnieje zainteresowanie dla umowy handlowej z Rosją. Decyzja zapadnie po zestawieniu wyników ankiety.

Wielka pielgrzymka towarzyszków broni

Londyn. (PAT.). W miesiącu sierpniu br. odbędzie się na polach bitew dawnego frontu zachodniego we Francji i Belgii uroczystość ku czci poległych w wielkiej wojnie. W uroczystości wezmą udział delegacje wojskowe dawnych sojuszników. Imperjum brytyjskie ma reprezentować 1.000 ludzi z organizacji Legionu Brytyjskiego, Ks. Walji, marszałek Foch, marsz. Fetaim, gen. Gourard, gen. Weygand, i inni dawni wodzowie aljancji założą główną kwaterę w Lille. Uroczystości sierpniowe otrzymały tu nazwę wielkiej pielgrzymki towarzyszków broni.

NOWY PREZES WSZECZSWIATOWEGO ZWIĄZKU LEKARZY ESPERANTYSTÓW.

Warszawa. (PAT.). W wyniku ostatniego głosowania lekarze różnych krajów zrzeszonych w wszechświatowym związku lekarzy esperantystów prezesem tego związku został ponownie wybrany Dr Maks. Blasberg.

Tresynki, trycikle, wózki oraz zabawki na porę letnią
 poleca: **Stefan Porębski, Kraków, Rynek 32.**

Przed konferencją Małej Ententy w Bukareszcie.

GŁOSY PRASY CZECHOSŁOWACKIEJ.

Praga. (PAT.). „Narodni Listi“ nawiązując do rozpoczynającej się w tych dniach w Bukareszcie konferencji małej ententy, która w dalszym ciągu kieruje się programem ustalonym w Jachimowie, a mającym za podstawę: pracę twórczą, która pozwoliłaby dawnym nieprzyjaciółom współpracować w duchu Locarna, piszą, że Czechosłowacja doprowadziła do zbliżenia z Austrią i Niemcami, podobnie jak Jugosławia zdołała poprawić swe stosunki z Bułgarią. W przeciwieństwie do tego pomimo czynionych wysiłków **stosunki państw małej ententy z Węgrami nie wydają się zadowalniającymi**. Na przeszkodzie do poprawy tych stosunków stoją ciągle dążenia Węgier do rewizji i traktatów. Nie powinno się bynajmniej lekceważyć faktu, że obecnej cześć prasy angielskiej wypowiada się na korzyść żądań węgierskich.

Nie należy również zapominać o deklaracjach Mussoliniego, w których premier włoski wypowiada się za rewizją traktatu na korzyść Węgier z uszczerbkiem dla krajów małej ententy. Na fakty te powinna być zwrócona powszechna uwaga, podobnie jak na sprawę niedawnego naprężenia pomiędzy Rzymem a Białogrodem. Przy spotkaniu się jugosłowiańskiego ministra spraw zagranicznych Marinovica minister rumuński Titulescu oświadczył, że mała ententa sprzeciwia się wszelkiego rodzaju rewizji granic. Deklaracja ta, kończy dziennik, nada zapewne ogólny kierunek dyskusji jaka przeprowadzona będzie na konferencji w Bukareszcie. Artykuły podobnej treści zamieszczają również „Venkov“, „Ceskie Slovo“, „Narodni Politika“ i „Czechoslovenska Republika“.

Które miasto będzie stolicą „Złotego Smoka“?

Szanghaj. (PAT.). Sytuacja na północy Chin pocyna się wyjaśniać. Feng-Ju-Siang rozkazał swoim wojskom wycofać się do Pao-Ting-Fu. Oddziały nacjonalistyczne opuszczają miejscowości, leżące na południe od Tien-Tsinu, pozostawiając kontrolę nad prowincją Czi-Hli w rękach Jen-Si-Szana. Po zamianowaniu cywilnego burmistrza Tien-Tsinu zaczynają wrastać nadzieje na przywrócenie normalnych warunków. W dzielnicy chińskiej zaczynają otwierać magazyny. Pekin zajęty jest pytaniem, jakie miasto obrane zostanie za nową stolicę chińską. Wytwarza się sytuacja podobna, jak w Turcji, gdy chodziło o dokonanie wyboru między Konstantynopolem a Angorą. Obecnie gół jest już przekonany, iż Czang-Tso-Lin zmarł wskutek odniesionych ran i nacjonalisci zapatrują się bardziej optymistycznie na możliwość tego, iż Mandżurja stanie po ich stronie.

Lot transatlantycki z Nowej Funlandii.

Trepassey. (N. Funlandja). PAT. Lotniew Earheart i Stults rozpoczął dziś o godz. 3 popołudniu według czasu w Greenwich lot transatlantycki.

POMNIK WILSONA W PRADZE.

Praga. (PAT.). Dokonano tu położenia kamienia węgielnego pod pomnik prezydenta Wilsona. Pomnik ufundowany przez Czechów amerykańskich jest dziełem rzeźbiarza Polacka i zostanie uroczystie odsłonięty 4 lipca, jako w dzień święta narodowego.

MIEDZYNARODOWA KONFERENCJA CHIRURGÓW W LONDYNIE.

Londyn. (PAT.). W przyszłym miesiącu zwolana zostanie do Londynu międzynarodowa konferencja chirurgów. Organizatorami konferencji są lekarze angielscy, tworzący grupę walki z chorobą raka. Narady konferencji pociągają się w kierunku wzajemnej wymiany doświadczeń na polu leczenia raka.

„LATAJĄCY“ PREZENT DLA KRÓLA AMANULLAHA.

Berlin. (PAT.). Dziś o godzinie 3.30 popołudniu odleciała z lotniska berlińskiego eskadra złożona z trzech samolotów ofiarowanych

królowi afgańskiemu lub kupionych przez afgańców w Niemczech dla Kabulu. Eskadra ma polecieć do Kabulu drogą na Moskwę, Baku, Teheran.

SIOSTRZENIEC B. KANCLERZA NIEMIEC OSZUSTEM.

Berlin. (PAT.). Sąd berliński skazał dzisiaj siostrzeńca b. kanclerza von Bühlowa, porucznika rezerwy von Reichola, za oszustwo i sprzeniewierzenie w dwunastu wypadkach, na dwa lata więzienia. P. von Reichel kupił między innymi zapomocą wystawienia niepokrytych czeków w ostatnich dwóch tygodniach 14 łodzi motorowych i jako właściciel tychże został przyjęty na członka Yacht Klubu.

— (10) —

PIĘCIUSET NOWYCH NĘDZARZY

Berno Morawskie. (PAT.). Tutejsza fabryka broni zwolniła z pracy 500 robotników, przyczem zapowiedziała dalsze zwolnienia. Tłumacza to tem, że fabryka zrzekła się dostawy broni dla Chin, której początkowo się podjęła.

— (11) —

NOWA LINJA RADJOWA AUSTRALJA-AMERYKA.

Londyn. (PAT.). W dniu dzisiejszym oddano do użytku publicznego w Kanadzie nową krótkofalową stację radiotelegraficzną Marconiego. Nowa stacja utrzymywać będzie bezpośrednią komunikację między Kanadą a Australją. Premier kanadyjski Mackenzie King wymienił za pośrednictwem nowej stacji życzenia z premierem Australji, Nowej Południowej Walji i Tasmanji.

— (12) —

WYBUCH KOTŁA ZABIŁ 10 OSÓB.

Bogota. (PAT.). Wybuch kotła zniszczył kanonierkę „Herkules“, przyczem 10 osób zostało zabitych, zaś kilka odniosło rany. Kapi-tan kanonierki znikł bez śladu.

— (13) —

Paryż. (PAT.). Agencja Havasa donosi z Moskwy, że koła tamtejsze dementują wiadomość pochodzącą ze źródeł niemieckich, że odbranie piernika spowodowało wybuch amunicji armji czerwonej, znajdując się w pobliżu granicy polsko-sowieckiej.

— (14) —

Co słyszeć w Krakowie?

Muzeum archeologiczne Polskiej Akademii Umiejętności.

W związku z dokonaniem w roku ub. odnowieniem dawnego gmachu Akademii, nastąpiła częściowa realizacja tych postulatów, które Zarząd Muzeum Archeologicznego wysuwał od dłuższego czasu. Dzięki postanowieniom Zarządu Akademii lokal Muzeum na I piętrze powiększono mianowicie przylegającą doń dawniejszą salę posiedzeń razem z pokojem mieszczącym posąg Światowida, a wszystkie ubikacje Muzeum zostały gruntownie odnowione. Ściany trzech dawnych sal Muzeum zostały przemalowane na jasno, co razem z nowo zaprowadzonym oświetleniem elektrycznym zmniejszyło w znacznym stopniu mrok, panujący poprzednio w lokalu Muzeum i szafach wystawowych.

W rozszerzonym lokalu Muzeum ustawiono przeważnie stare gabloty lub ze starych w roku ubiegłym przerobione, oraz część nowych, nabytych w ostatnich kilku latach. Ugrupowano w nich zbiory, a raczej tylko najważniejsze i najlepsze okazy tychże, według przyjętej w nauce chronologii rozwoju przedhistorycznej kultury materialnej, po części także w ramach geograficznych oraz w poszczególnych grupach kulturowych, tworząc atoli, na razie, ze względu na rozmiar lokalu, tylko podkład do dalszych prac w tym kierunku, bo ołbrzymia reszta materiałów będzie pomieszczona w magazynie naukowym, dostępnym tylko dla specjalistów.

W szczególności w pierwszej największej sali, wystawowej części Muzeum, pomieszczono szafy i gabloty z zabytkami paleolitycznymi i neolitycznymi. Na tle ciemno czerwonych ścian wystąpiły tutaj w całej pełni wspaniałe okazy ceramiki malowanej z Bilcza Złotego. W sali drugiej ustawiono gabloty ze skarbami brązowymi i szafy z ceramiką pół popielnicowymi (t. zw. łuzycą) i grobów podkloszowych oraz urny twarzowe. W sali trzeciej znalazły pomieszczenie zabytki, pochodzące z czasów z przed i po Chrystusowych, okresów epoki żelaznej, t. zw. scytyjskiej (złoty skarb z Ryżanówki), a w salach czwartej wykopaliska z czasów końcowych przedhistorycznych i wczesnohistorycznych (grodziskowe). Mimo licznych przeszkód technicznych i braku odpowiednich mebli wystawowych zdołano w szybkim tempie część wystawową na tyle naprzód posunąć, że Muzeum mogło być od stycznia b. r. dostępne dla publiczności przez jeden dzień w tygodniu (piątek od 12—2).

Przez umożliwienie skoncentrowania ważniejszych zbiorów w dawnej, obecnie rozszerzonej, części Muzeum i przez odciążenie skutkiem tego sal muzealnych, położonych na II piętrze nowego gmachu, można było przystąpić nareszcie do urządzenia tam koniecznych pracowników muzealnych, bez których nietylko rozwój, ale nawet utrzymanie zbiorów na poziomie naukowym nie byłoby możliwe. Najwięcej miejsc musiała zająć pracownia, przeznaczona dla odbudowy naczyń glinianych, w które szczególnie obfituje Muzeum Archeologiczne. Obok niej pomieszczono zorganizowaną w roku bieżącym pracownię chemiczno-techniczną dla umiejętnej konserwacji okazów metalowych i tekstylnych. W części jednej ze sal urządzono także tymczasowo pracownię dla konserwatora zabytków przedhistorycznych, Dr J. Żurawskiego, zajętego porządkowaniem nabytków Muzeum Archeologicznego, pochodzących z bieżących prac terenowych, konserwatorskich. W górnych salach Muzeum złożono również część bogatych materiałów, posiadających charakter

wyłącznie naukowy. Materiały te układa się w specjalnie dostosowanych pudłach tekturowych, zakupionych do tego celu w roku ubiegłym w ilości kilkuset sztuk. Osobne miejsce zajmują te okazy naczyń glinianych, które dla ciasnoty miejsca nie mogły być wystawione na widok publiczny. Inne materiały naukowe muszą dla braku miejsca pozostać w pakach w piwnicy. W ostatnich miesiącach uporządkowano i zgromadzono w jednej z sal od korytarza przedhistoryczne zbiory peruwiańskie (dar ś. p. Klugora), reprezentujące część archeologii amerykańskiej. Sala ta stanowi zawiązek osobnego działu zbiorów archeologicznych krajów obcych, który w najbliższym czasie zostanie powiększony o wykopaliska egipskie, będące własnością Akademii.

Pomimo nawału prac, związanych z odnowieniem i przemeblowaniem wystawowej części Muzeum, konserwacja zabytków w pracowniach postąpiła naprzód. Oprócz bowiem stale trwającej rekonstrukcji obfitych zbiorów okazów ceramicznych wykonano tutaj szereg udatnie przeprowadzonych prac, szczególnie w zakresie konserwacji zabytków żelaznych, pochodzących z kurhanów w Podhorcach, Raszawie, Łuczach, Pucilkowicach, Salapiaciszkach, Naczy i Nawolek, oraz drobniejszych znalezisk w szeregu innych miejscowości.

W muzeum pracowali w ubiegłym roku konserwator p. Stefan Krukowski, który ze zbiorów Czarnowskiego, Głogier-Federowskiego, Kopernickiego, Ossowskiego, Przybysławskiego i Wawrzeńskiego wydzielił i poznaczal materiały krzemienne paleolityczne, stwarzając przez to, w związku z pracami dokonanymi w latach ubiegłych, podstawę do zinventaryzowania bogatych zabytków paleolitycznych, znajdujących się w Muzeum Archeologicznym. W tym samym celu porządkuje materiał neolityczny z obszaru lessowego nadwiślańskiego (stanowiska jaskiniowe i otwarte) Dr J. Żurawski.

Do Muzeum przybyły z badań konserwatora Dr J. Żurawskiego zabytki z następujących miejscowości: Odonów p. Pinczów, Majkowiec p. Mischów i Marcinówce p. Nowy Sącz (osady i groby neolityczne); Majkowiec, Książnica Wielka p. Pinczów, Pilzno p. Pilzno (stanowiska z okresu wczesno-historycznego i średnio-wiecznego). Za pośrednictwem konserwatora złożyli w darze: Siedmioklasowa Szkoła pow. z. w Piaskach Łaterskich (Lubelskie) materiały krzemienne i ceramiczne z okolicznych wydm, a p. Janicki podobne zabytki z okolicy Niska (p. Nisko). Siedmioklasowa Szkoła pow. z. z Wolicy (p. Wieliczka) prof. Rouppert, z Wieliczki p. K. Halaciński, ze Zwiernika (p. Pilzno) p. U. Bzowska, a narzędzie kamienne niewiadomego wieku, znalezione w Jaksicach (p. Pinczów) p. W. Podlowski; p. B. Czapkiewicz ofiarował ozdoby stroju z brązu i żelaza, znalezione na cmentarzysku w Kwaczale (p. Chrzanów), a pp. L. Michałowski skarb brązowy, złożony z naramienników karbowanych, odnaleziony w Krzysztoforzycach p. Kraków. Prócz tego otrzymało Muzeum w darze od prof. J. Kostrzewskiego okaz śląskiej ceramiki malowanej z Wielkopolski, od p. K. Mysłowskiego siekierę kamienną z grobu skrzynkowego z Zwińcaza oraz noże krzemienne i przeliki gliniane z Morawszczyzny (p. Czortków), a wyroby bursztynowe z grobu neolitycznego z Podgórza koło Proszowic od p. inż. Zawierowskiego

przez to należyte funkcjonowanie administracji państwowej i kolejowej.

„W myśl powyższego zebrani domagają się: 1- jako doraźnej pomocy a) bezwzględnego przyznania i wypłacenia etatowym pracownikom państwowym, kolejowym i emerytom w czerwcu b. r. zaległej różnicy między kwotą dodatku na mieszkanie, wypłaconą w czasie od 1 stycznia do 30 czerwca b. r., a kwotą która przypadłaby do wypłaty w tym czasie w razie podwyższenia stawek dodatku na mieszkanie w stosunku wzrostu komornego w domach podlegających ustawie o ochronie lokatorów; — b) dla wszystkich nieobjętych w punkcie I a) pracowników, emerytów, rencistów, wdów i sierót bezwzględnego przyznania i wypłacenia w czerwcu b. r. zaległej różnicy dodatku mieszkaniowego analogicznie jak w punkcie I a) z tą uwagą, że minimum różnicy dodatku nie może wynosić mniej niż 50 złotych za pierwsze półrocze; — c- analogicznie, jak w punkcie I b) przyznania pracownikom rzeczonym dodatku mieszkaniowego.

II. W najbliższym czasie: a) regulacji poborów przez wprowadzenie do budżetu na okres 1928—1929 kwoty potrzebnej na podwyższenie uposażeń pracowników państwowych, kolejowych, etatowych i nieetatowych

(stałych i niestałych) oraz emerytów, rencistów, wdów i sierót od 1 lipca b. r. o 36 proc. ostatnio pobieranego uposażenia (28 proc. wzrost drożyzny, 8 proc. różnica dodatku mieszkaniowego), oraz uzyskania pokrycia tego wydatku w ramach tegoż budżetu.

b) natychmiastowego znówelizowania ustawy emerytalnej, celem zniesienia opłaty przy każdorazowym osiągnięciu uposażenia wyższego szczebla, względnie przy uzyskaniu lub podwyższeniu dodatku zaliczalnego do emerytury, a pobieranego w połowie różnicy wysokości uposażenia przez przeciąg jednego roku i t. d.

Z aplauzem i jednomyślnie uchwalono dalsze punkty rezolucji, zaproponowane przez prof. Dra Krajewskiego:

Zebrani na wiecu protestują przeciw niedocenianiu uregulowania sprawy urzędniczej, która jako konieczność państwowa musi być ze względu na interes Państwa korzystnie rozwiązana.

Wice wzywa ogół świata urzędniczego i wszystkie związki na terenie Rzeczypospolitej, by zjednoczyły się w obronie najżywniejszych interesów pracowników państwowych i emerytów.

Ekspedycja gen. Nobile na tle historii wieków

Prof. Uniw. Jag. dr. Jerzy Smoleński wygłosił onegdaj odczyt na temat: „Wyprawy do bieguna północnego”. Ze względu na swą aktualność oraz tajemnicze koleje losu gen. Nobile i jego towarzyszy, odczyt ściągnął liczne grono słuchaczy, którzy z zainteresowaniem wysłuchali nadzwyczaj ciekawej prelekcji.

Uwaga wszystkich — zaczął prof. Smoleński — jest obecnie zwrócona na daleką północ, gdzie garstka ludzi pełnych poświęcenia walczy ze śmiercią. Radjodepesze zawożą ekspedycje ratunkowe wprawdzie wysłane, ale czy znajdą i dotrą do rozbitek, tego nie wiemy. Wyprawa arktyczno-powietrzna gen. Nobilego nie jest pierwszą; poprzedziło go wielu innych śmiałości, jak Amundsen, Wilkins, Franklin i t. d. Gen Nobile chciał zbadać ląd, o którego istnieniu przypuszczamy. Badania geograficzne wskazują bowiem, że przypływy i odpływy morza na biegunie docierają do przeciwnych brzegów ziemi z pewnym oporem, co świadczyłoby o znajdującym się tam lądzie, którego wielkość określają badacze na 1.200.000 km. kw. Nobile chciał się o tem przekonać, a ponadto poczynić pomiary magnetyczne, astro-nomiczne i aerofotograficzne. docieść do bieguna, wreszcie zbadać ląd północno-wschodni t. zw. ląd Mikołaja II. Ekspedycja Nobilego złożona z 17 ludzi, wyruszyła w połowie kwietnia z Mediolanu na „Italię”, 5 razy mniejszej od niemieckich Zeppelinów. Ponieważ była zbyt lekka, a w czasie mgły silnie obmarzła, przeto nie wytrzymała ciężaru powłoki lodowej i uległa katastrofie. Gondola oderwała się a uczestnicy znaleźli się na pływających kłach lodowych, które woda niesie w różne strony.

Nobile osiadł na jednej z nich z kilku uczestnikami wyprawy i trzymiesięcznymi zapasami żywności. Trudno jednak przypuścić, aby spadając ze znacznej wysokości nie uległ dotkliwym kontuzjom, gorszą atoli jest na razie jego walka z zimnem, głodem i brakiem odzieży. Wprawdzie na ratunek spieszą eskadry lotnicze z Włoch, Szwecji, Norwegii i Rosji, naogół jednak zapatrują się pesymistycznie co do przyścia w porę z pomocą nieszczęsnym rozbikom, zwłaszcza, że wobec wyczerpania akumulatorów wiadomości radiowe się urywają.

Droga gen. Nobile odbyła się w dwóch etapach. Na jednej z nieznanych wysp na morzu Arktycznym zatrzymała się Italia po raz pierwszy i tam spotkała się z towarzyszącą jej włoskim statkiem. Dnia 12 maja ruszono na północno-wschód i dokonano pomiarów aerofoto-geograficznych na Mikołaju II. dokąd uczestnicy dotarli. Stamtąd wrócił Nobile wraz ze statkiem na Spitzberg, zaopatrzył się w żywność na 30 dni, 6 łodzi i broń i 23 maja wyruszył na bieguna. Po 20 godzinach lotu sygnalizował, że znajduje się nad biegunem, gdzie rzucił sztandar włoski i krzyż darowany przez papieża. Następnego jednak dnia zamiast balonu, otrzymano depezę donoszącą o silnej mgłę, która spowodowała obmarznięcie, a temsamem obciążenie statków, następstwem czego była katastrofa. Czy i jak zostanie gen. Nobile wraz z towarzyszami wyratowany pokaże nam najbliższa przyszłość.

Tymczasem nasuwa się pytanie, jakie motywy kierowały dowódcę w przedsięwzięciu lotu arktycznego.

Zaznaczyć należy, że od niepamiętnych czasów urządzano wyprawy polarne dla różnych celów, ocenając ich wartość badzo z punktu naukowego, bądź też ze względu na korzyści materialne.

Jeszcze w 330 roku przed Chrystusem podjął jeden z uczonych wyprawę na krańce strefy polarnej, chcąc udowodnić kulistość i spłaszczenie ziemi na biegunach. Niestety nadaremnie, bo jego teorjom nie uwierzono i zaniecha-

no dalszych wypraw polarnych na długi przedział czasu. Po tysiącu przeszło latach zapędziła w strefy polarne Norwegów żądza bogactw, znajdujących się podobno w łonie ziemi i oddał w urządzaniu wypraw arktycznych przeważał problem materialny. Hiszpania i Portugalia ślily się na wyszukanie drogi, któraby ułatwiła dostęp do Azji przez morze lodowate. Wysyłano ochotników, którzy nie znając trudności przeprowadzenia się przez masy lodowe (Packeis), ginęli z głodu i zimna. W 17 w. Holendrzy ofiarowywali 25.000 guldenów temu, kto im wskaze najkrótszą drogę północno-zachodnią lub północno-wschodnią do sięgających po ocean lodowaty 3-ch części świata. Po bezowocnych wysiłkach moment ten stracił na sile, a zwrócono baczniejszą uwagę na ziemie leżące w strefie polarnej pod względem ich bogactwa. Znalezione bowiem na nich takie ilości zwierzęcy, że furzy ich stanowiły kolosalne dochody. Ryby, zwłaszcza wieloryby z pokładami tłuszczu przetapianego na tran i drogocennym wówczas fiszbinem, ścigały łowców ze wszystkich stron świata. Toteż na Spitzbergu powstało miasto założone przez Holendrów, do którego w latach 1670—1770 przybiło 14.000 statków, uwożących 58.000 wielorybów, wartości 75 milionów guldenów. Nie tylko morze, ale i ziemia dostarczała skarbów w postaci węgla, którego olbrzymie pokłady odkryto na lądzie arktycznym, prawdopodobnie w towarzystwie nafty w r. 1661. Obecnie znajduje się tam 14 towarzystw węglowych, produkują węgla stałego i podnosi. Nie więc dziwnego, że wobec takiego stanu rzeczy, problem naukowy usunął się na plan drugi.

Tymczasem nadchodzi okres rozkwitu badań naukowych, któremu przewodniczy Anglia. Toteż już w r. 1853 stwierdza Franklin istnienie drogi północno-zachodniej przez morze Arktyczne do Ameryki i Azji. Wyprawy czysto naukowe wysuwają się znowu na plan pierwszy i w tym celu powstają w krajach arktycznych liczne stacje badawcze i radiowe, które roznoszą sygnały po całym świecie. Nie małą rolę odgrywa tu jednak anektowanie ziem północnych. Spitzberg zajęła Norwegia. Grenlandja dostała się pod władzę duńską, Kanada stara się o zaanektowanie wszystkich krajów polarnych i dlatego ostatnie wyprawy arktyczne miały na oku podwójne względy: naukowe i geopolityczne.

Wyszukanie drogi transarktycznej jest najbliższą kwestją, która czeka rozwiązania; pomiary wykazują, że np. droga z Londynu do Pekinu statkiem wynosi 13.000 mil. angielskich, lądem 8.000 mil ang., natomiast drogą powietrzną przez tiegun tylko 6.200 mil ang. Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że nad oceanem Lodowatym północnym skupiły się najważniejsze potęgi lądowe i ośrodki kultury ludzkiej, o zrozumieniu łatwo czuwać się od wieków walkę polarną, wzbogaconą ostatnio jednym smutnym doświadczeniem — ryzykownym przedsięwzięciem gen. Nobile i jego towarzyszy, które trzyma w napięciu uwagę całego świata.

W. LIP.

Wycieczka Kat. Związku Pacyfistów z Bytomią

Wczoraj o godz. 9.45 przybyła do Krakowa wycieczka katolickiego związku pacyfistycznego „Fraternitas” z Bytomią pod przewodnictwem p. Knopla przez Bzostę stowarzyszenia. Wycieczka obejmuje około 40 osób, wśród nich księży Hoffmana i Poganiucha, redaktora „Allgemeiner Lokal Anzeiger” z Bytomią von Freyholda, red. „Glöitzer Volksstimme” p. Mandla oraz szereg osób ze sfer duchownych i nauczycielstwa. Wycieczka doszła do skutku

Manifestacyjny wiec pracowników publicznych.

POPRAWA BYTU PRACOWNIKÓW PUBLICZNYCH — KONIECZNOŚCIĄ PAŃSTWOWĄ!

Wczoraj odbył się w wielkiej sali Sokoła krakowskiego manifestacyjny wiec pracowników państwowych, kolejowych, samorządowych, emerytów, rencistów, wdów i sierót w sprawie omówienia obecnego położenia materialnego funkcjonariuszy publicznych i powzięcia odpowiednich rezolucji.

Zebranie zajął prezes Związku Zrzeszeń urzędników państwowych Prof. Dr. Krajewski, który w krótkim, a rzeczowem przemówieniu podkreślił doniosłą rolę, jaką spełniają pracownicy publiczni. Ów podstawowy element państwowy musi mieć zabezpieczone i ugruntowane warunki pracy, o ile całość Państwa i państwowość mają być zapewnione. Poprawa bytu i regulacji poborów funkcjonariuszy państwowych, niestety przez odpowiednie czynniki niedocenionych jest koniecznością państwową, tak, jak koniecznością państwową jest armia.

Po zagajeniu, przewodnictwo wiecu objął radca Nycz, prezes Polskiego Związku Kole-

jowców, poczem zapisywali się do głosu liczni mówcy. Przemówienia były nacechowane rozgoryczeniem z powodu katastrofalnego położenia ekonomicznego rzesz pracujących i nieuwzględnienia kardynalnych potrzeb stanu pracowników publicznych przez czynniki rządzące. Przejmującym zobrażeniem poza pp.: prezesem Dr. Krajewskim i r. Nyczem stanowili pp.: Kolinek, Stoekel, Kruk, Dr Kobylański, Wojecki, Górski, Myśliwiec, Kowal, Kulczyński i Salabura.

W uchwalonej jednomyślnie rezolucji, uczestnicy wiecu uważają poprawę bytu i regulacji poborów za jedną z pierwszych konieczności państwowych. Dalsze odkładanie stałego uregulowania poborów, łatanie dotychczasowych poborów doraźnymi dodatkami, uzależnienie regulacji poborów od mających się uchwalić ustaw podatkowych jest niedopuszczalne, ze względu na stały wzrost drożyzny. Wywołuje to bowiem niezadowolenie i ferment wśród pracowników państwowych, uniemożliwiają-

Przedsiębiorstwo Elektrotechniczne

Inż. Bolesław JURSKI

Kraków, ul. Jagiellońska 4. Telefon 31-96

Wykonuje instalacje oświetlenia i sygnalizacji elektrycznej. — Urządza całe centrale elektryczne dla oświetlenia miast. — Dostarcza aparaty, lampy, żarówki i wszelki materiał elektrotechniczny. — HURTOWNA sprzedaż żarówek elektrycznych

PHILIPS.

BATERJE ANODOWE „BATRA“

z izolacją powietrzną — nieograniczona trwałość — zapewniona czystość audycji.

CENY NISKIE. — DOSTAWA NATYCHMIASTOWA.

Rok założenia 1848.

Wszystkie prawie największe i najwspanialsze ORGANY w Polsce wykonała największa w kraju Fabryka Organów Dominik Biernacki

w Włocławku

Kaliska 17, — Tel. 209.

Technika i intonacja na najwyższym poziomie światowym.

Budowa organów tylko w najlepszym gatunku, całkowicie w kraju, z krajowych materiałów i na najdogodniejszych warunkach spłaty.

za inicjatywą konsula generalnego Rzplitej Polskiej w Bytomiu p. Szczepańskiego, który towarzyszył wycieczce. W salonie recepcyjnym dworca powitał gości imieniem miasta prof. Korczyński, imieniem Księcia metropolity ks. kan. Masny, imieniem akademickiego związku pacyfistów p. Krzyżanowski.

Po wysłuchaniu w kościele Marjańskim mszy św. i zwiedzeniu miasta, goście wzięli udział w obiedzie w Starym Teatrze wydanym przez akademicki związek pacyfistów. Na obiedzie byli obecni reprezentanci władz z nacelnikiem wydziału województwa dr. Kwiatkowski, ks. rektor Rostworowski, szef wydziału prasowego konsulat Włodarkiewicz. W wygłoszonych przemówieniach mówcy z obu stron podnosili znaczenie tego pierwszego spotkania pacyfistów obu krajów i konieczność intensywniej pracy nad poprawą stosunków polsko-niemieckich, zwłaszcza tam, gdzie są one najmniej przyjazne, to jest na G. Śląsku. W ciągu popołudnia goście zwiedzali Wawel i inazabytki miasta pod kierunkiem p. Grzybowski go delegat związku turystycznego. Wycieczka opuściła Kraków o godz. 20.05.

Kraków, dnia 18 czerwca 1923.

Poniedziałek 18-go: św. Marja, świętego Marcjella.

Wtorek 19-go: św. Gerwazego, św. Profazego.

Wtorek 19-go: Wschód słońca o godzinie 3.38, zachód o godz. 19.44.

WYBORY DZIEKANÓW NA UNIwersYTECIE JAGIELLOŃSKIM. Onegdaj odbyły się posiedzenia Rad wydziałowych fakultetów: lekarskiego i rolniczego Uniw. Jag. Dziekanem wydziału lekarskiego na rok akademicki 1923-1924 został wybrany ponownie Dr Ciechanowski, profesor anatomii patologicznej, a dziekanem wydziału rolniczego prof. Dr. Inż. Rożanski, wykładowca miednictwa i melioracje rolnicze. W najbliższych dniach nastąpi wybór dziekanów dalszych trzech wydziałów oraz rektora Uniw. Jagiellońskiego.

LOSI SAMOBÓJCZYNI WYDOBYTE Z WISŁY. Dnia 16 bm. wieczór wyciągnęli rybacy z Wisły u wylotu ul. Skawińskiej zwłoki Józefa Walówny, która przed kilku dniami popełniła samobójstwo, rzucając się do Wisły z mostu Dębickiego.

OKRADZONY W KAWIARNI. Antoni Drewnicki zgłosił w policji, że w kawiarni przy ul. Radziwiłłowskiej skradziono mu portfel z 25 zł., książeczkę wojskową i zapiskami.

SPRZYKSZYŁO SIĘ JEJ ŻYCIE. Wczoraj wezwano Pogotowie ratunkowe do Marji Kolarskiej (l. 17), zam. przy ul. Janowa Wola

11, która w zamiarze samobójczym wypila większą ilość spirytusu denaturowanego. Desperatkę po przeplukaniu żołądka pozostawiono opiece domowej. Powód zamachu samobójczego nieznany.

ECHA LAJKONIKA. P. Stanisławowi Słabio z Klimontowa pow. Miechów skradziono w czasie obchodu „Lajkonika“ portfel z dokumentami wojskowymi.

POSTRZELONY Z FLOBERTU. Na stację Pogotowia ratunkowego zgłosił się wczoraj Kazimierz Gorzkowski (l. 24) fryzjer, który w czasie festynu na Prądniku Czerwonym został postrzelony z flobertu w prawą stronę klatki piersiowej. Lekarz Pogotowia po założeniu opatrunku skierował ofiarę wypadku do szpitala.

W CZASIE WYŚCIGÓW ROWEROWYCH na przestrzeni Kraków. Wadowice spadli z rowerów i dotkliwie się potłukli: Antoni Śliwiński, Karol Stańkowski i Franciszek Sucharda, wszyscy z klubu sportowego „Legia“. Udzielił im pierwszej pomocy lekarz Pogotowia.

REPERTUAR TEATRU SŁOWACKIEGO

Poniedziałek: „Człowiek, który zabił“.

Wtorek: „Człowiek, który zabił“.

REPERTUAR KINOTEATRÓW.

WANDA: „Czerwonoskóry Dżentelmen“.

SZTUKA: „Tajemnica gabinetu restauracyjnego“.

UCIECHA: „Skandal małżeński“.

NOWOŚCI: „Kochaj mnie, a świat będzie moim“.

CORSO: „Widmo z Louvru“.

WARSZAWA: „Rywal Oceanu“.

Z TEATRU M. IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś w poniedziałek i następne dni tygodnia w teatrze przy ul. Rajskiej „Człowiek, który zabił“ Claude Farere'a w transkrypcji dramatycznej Piotra Frundaia'a.

Celem uregulowania nakładu prosimy o najrychlejsze uregulowanie prenumeraty.

Członkowie i sympatycy Ch. D. pamiętajcie o FUNDUSZU PRASOWYM stronnictwa.

Wiadomości sportowe.

Turyści(Łódź)-Cracovia 5:1(2:1)

W ub. niedzielę odbyły się na boisku „Cracovia“ zawody w piłkę nożną o mistrzostwo P. L. P. N. między łódzkim klubem sportowym „Turyści“ a Cracovią z wynikiem 5:1, do pauzy 2:1, na korzyść tej ostatniej.

Gra Turystów bardzo ofiarna, zdobyłaby sympatię publiczności krakowskiej, zgromadzo-

nej na boisku w liczbie około 4.000 osób, gdyby nie przeszła po pauzie w niebezpieczną ostrość. Cracovia zdaje się, po występie solowym z Wisłą, powrócić z powrotem do partackiej gry, pozbawionej cienia żywości i techniki.

Sędziował słabo p. Rozenfeld z Bielska.

Wczoraj odbyły się na Wiśle pod Waweloniem Wielkie Międzyklubowe Regaty Wioślarskie, organizowane przez Oddział Wioślarski „Sokoła“ krakowskiego. Długość toru wynosiła 1.200 metrów. Metę umieszczono pod mostem dębickim. Clou regat były biegi czwórki wyścigowych o pułkar wędrowny, który po raz trzeci zdobyła osada Klubu Wioślarskiego z Poznania w czasie 3 min. 26 sek. przed O. W. S. K. i bieg ósemek wyścigowych kłepkowych o pułkar p. Józefa Radwana, który wygrała osada Klubu Wioślarskiego „Wisła“ z Warszawy w czasie 3, 27. 8 sek. przed „Sokolem“, również poraz trzeci.

Inne konkurencje następujące:

I. Biegi czwórki półwyścigowych młodszych: 1) Klub Wioślarski „Gdańsk“ 3, 36. 4 min. 2) Tow. Wiośl. Warszawa.

II. Biegi czwórki półwyścigowych pań o nagrodę przechodnią p. Cyankiewicza, 1) Od-

ział żeński O. W. S. K. w czasie 4, 22 4 min.

Nadto odbyły się inne biegi, które obsadziły wyłącznie drużyny O. W. S. K. i A. Z. S. Zdobywcy pułkarów wykazali świetną formę. Publiczność zebrała się w liczbie 1.000 osób. Organizacja zawodów bardzo sprawna.

Wczoraj odbyło się w sali oddziału Wioślarskiego „Sokoła“ uroczyste wręczenie nagród zwyciężcom osadom.

Warszawa: POLONJA — Ł. K. S. (Łódź)

3:0 (3:0). Zawody o mistrzostwo P. L. P. N.

Lwów: POGON — WARTA (Poznań) 1:1

(1:0). Zawody o mistrzostwo P. L. P. N.

Katowice: RUCH (Hajduki) HASMONEA

2:1 (1:0).

Wiedeń. (PAT.) W dzisiejszych zawodach w piłce nożnej W. A. C. zwyciężył Hakoah w stosunku 4:0 (0:1). Wobec tego stan rzeczy przechodzi klub Hakoah na drugie miejsce.

Składki złożone w Administr. naszego dziennika do dnia 16 czerwca 1923.

NA ODNOWIENIE KOŚCIOŁA ŚW. AGNIESZKI: D. 25 zł; I. R. 2.50 zł.

DLA S. SAMUELI, FELICJANKI NA OBIADY DLA BIEDNYCH STUDENTÓW: Ks. Józef Michalec 10 zł; Ks. Jan Kruczkiewicz 10 zł; P. Rozenko 1 zł.

NA ODNOWIENIE KOŚCIOŁA NAJSW. MARJI PANNY W KRAKOWIE: J. Z. 10 zł; I. R. 2.50 zł.

NA SCHRONISKO ŚW. WINCENTEGO A PAULO: Marja i Zofja G. 5 zł; Halina W. 3 zł.

NA BUDOWĘ KAPLICY ŚW. TERESY W RABCE: Magistra Rena Rudnicka w Strzyżowie 20 zł.

NA ZAKŁAD LUBOMIRSKICH: Zosia Rapałówna w Żabnie 10 zł.

NA ODNOWIENIE KOŚCIOŁA NA SKALCE: Mroczek 5 zł; Tercjarze przy Bazylice CO. Franciszkanów 15 zł; I. R. 2.50 zł.

NA ODNOWIENIE OBRAZU MATKI BOŻEJ ŚNIEŻNEJ NA GRÓDKU: I. R. 2.50 zł; N. N. 3 zł; Rozenko 4 zł.

NA DOM PRACY, UL. PIEKARSKA 8:

K. Rogozińska w St. Sączu 20 zł.

NA RODZINĘ SIEROCHA: N. N. 5 zł.

DLA NEPOMUCENY PIASECKIEJ z Wrzesznej Dr Antoni Ślęzka, Krosno 25 zł.

Radio.

Program stacji radiowych.

WTOREK, 19-go CZERWCA:

Kraków. (566). Godz. 12: Muzyka z płyt gramofonowych. 13: Transmisja sygnału czasu z wieży Marjańskiej, komunikatu meteorologicznego lotniczego; 15: Transmisja komunikatów meteorologicznych oraz gospodarczych; 17.20: Pogadanka dla rodziców i wychowawców: Dr. St. Skiminn, doc. U. J. „Kształcąca wartość nauki języków klasycznych w szkole średniej“; 17.45: Transmisja z Warszawy; 19.05: Transmisja komunikatu rolniczego; 10.15: Rozmaitości i komunikaty; 19.50: Transmisja opery z Poznania; 22: Transmisja komunikatów z Warszawy; 22.30: Transmisja muzyki tanecznej.

Kraków sw. Gertrudy 5. **Kino „Wanda“** Kraków sw. Gertrudy 5.

DZIS

Senzacja dnia! Najwybitniejsze dzieło tegorocznej produkcji filmowej **BERNARD KELLERMAN**

MORZE

Główne role kreują: **OLGA CZECHOWA** **HENRY GEORGE**

Wśród skalistych wysp Oceanu Atlantyckiego. — Na fali życia. — Przyjaźń i miłość. — Fascynująca treść. — Mistrzowska reżyserja.

W programie szampańska komedia w 8 aktach pt.:

Rozwiedzmy się

W głównych rolach: **VIVIAN GIBSON** i **MAKS LANDA**

Początek o godzinie 5, 7 i 9-10, wieczór, w niedzielę i święta o godzinie 3 popołudniu.

Apteka im. Królowej Jadwigi (Naprzeciw teatru Bagatela) Magistra Józefa Koperskiego poleca: **Kraków, ulica Karmelicka 9. telefon 2383.** poleca:

Wszelkie środki lecznicze krajowe i zagraniczne,

ANTIVIRUS BESREDKA

Surowice i Szczepionki dla ludzi i zwierząt z Zakładu prof. Dr. O. Bujwida.

TLEN LECZNICZY

w cylindrach stalowych i workach gumowych — Opatrunki i wszelkie artykuły gumowe. —

Świeże wody mineralne krajowe i zagraniczne.

Wszelkie zamówienia skutecznie odwrotną pocztą lub pociągami przesyłką kolejową. Adres telegraficzny: Aptekarz Koperski, Kraków. — Konto Czekowe P. K. O. Nr. 406.801.

Zamki ziemi podkrakowskiej.

KARCZÓWKA.

W pobliżu Kiele (patrz opis w „Głosie Narodu” Nr. 152 z 5 czerwca b. r.) na wysokiej górze, nadzwyczaj malowniczo położonej wśród lasów sosnowych biskup krakowski Marcin Szyszkowski z powodu ominięcia miasta przez straszną morową zarazę a jednocześnie wykonując dany ślub Panu Bogu, wybudował kościół. Miejscowość ta zwie się **Karczówka**. Ufundował go w r. 1624 a w dniu 4-go listopada 1628 r. sprowadził z kolegiaty relikwie św. Karola Boromeusza, patrona od zarazy morowej i umieścił w nowej tej świątyni. Po pewnym jednak czasie mały ten kościółek wydał się fundatorowi niedość odpowiednim, to też powiększył on znacznie świątynię i postawił zabudowania klasztorne, oddając je OO. Bernardynom.

Prawdziwą i godną widzenia osobliwością tego kościoła jest posąg św. Barbary w kaplicy, z jednolitej bryły rodzimego ołowiu wyrobiony. Posąg ten sięgający 2 łokci wysokości i 9 cali, nie posiada wartości artystycznej

lecz jest prawdziwą osobliwością mineralogiczną. Tak bryłę tę jakoteż i dwie podobne, wykopał w górze Machnowskiej w dniu 7-go grudnia 1646 roku górnik z Niewachłowa, Hilary Mała.

O tem odkryciu tak opowiada legenda górnika:

W piewsze święto Wielkiej Nocy górnik Mała poszedł na górę Machnowską, aby obmyśleć w którym miejscu otworzyć nowy szyb. Nagle zupełnie nieoczekiwanie ujrzał kręcące się tumany piasku, a następnie widział wyraźnie, jak trzy osoby zapadły się w ziemię i jednocześnie usłyszał głos: „Kop w tych miejscach, gdzie się osoby zapadły, aż się dokopiesz trzech brył kruszcza. Na każdej będzie litera na znak, jakiego świętego statua ma być z niej wykuta”. Górnik Mała zabrał się do pracy, wydając na nią całe swe mienie. Mała zapowiedzianych brył nie znalazł. Sprzedał więc chatę i dobytek, kopał jednak nadal wspólnie z żoną wytrwale wierząc w spełnie-

nie przepowiedni. Nareszcie silna jego wiara została nagrodzona, bowiem odnalazł zapowiedziane bryły, z których wyrobiono posągi: Najsw. M. P., św. Antoniego i św. Barbary. Pierwszą statuu oddano do Kielec, drugą do Borkowie a trzecia pozostała na miejscu w Karczówce.

Andrzej Kuźniarski, tamtejszy gwardjan wszystkie ważniejsze wydarzenia klasztoru w Karczówce opisał wierszem, rozwieszając je po korytarzach klasztornych. Niestety, nielitościwa wilgoć zgryzła, ku nieodżałowanej stracie literatury bernardyńskiej, dzieło ojca Andrzeja — pozostał tylko opis znalezienia przez górnika Małego ołowianych brył.

W Karczówku w dniu 13 lipca 1787 r. bawił król Stanisław August Poniatowski (1764-1795) wracając z Krakowa który zwiedził. Wyслушawszy mszy św. witany był mowami, poczem oglądał zabudowania klasztorne.

Górnicy zgromadzają się tu w dniu swej Patronki św. Barbary (4 grudnia) na nabożeństwo i licznie ciągną z okolicznych kopalń ołowiu i marmurów checińskich.

W roku 1871 w miejscu, gdzie w odwiecznych czasach był zgłębniony szyb, z którego wydobyto pomienione bryły ołowiu, postawio-

no pomnik z kamienia z Krzyżem i płytą marmurową, noszącą napis:

„Z szybu, w tym punkcie zgłębnionego wydobyto w dniu 7 grudnia 1646 roku, trzy bryły kruszcza ołowianego, z których wyrobiono figury: P. Marji, św. Barbary i św. Antoniego, umieszczone w kościołach: w Kielcach, na Karczówce i w Borkowicach”.

Górę, na której stoi kościół z klasztorem OO. Bernardynów widać z odległości około 5 mil z pod Łagowa (pow. Opatowski).

W latach 1899 i 1900 dokonano kosztem parafjan i zamożniejszych gospodarzy wsi sąsiednich, a zwłaszcza Czarnowa, oraz górników białogórskich, odnowienia kościołka, który obecnie z zewnętrznej strony i wewnątrz ładnie przedstawia się na tle uroczej miejscowości. Liczny zastęp okolicznych właścicieli ściągają, ubrany barwnie, na odpusty w dniu św. Antoniego (13 czerwca) i na Matkę Boską (2 sierpnia), a zwłaszcza na procesję Bożego Ciała.

(Dane czerpałem z prac: M. Janowskiego (Wycieczki po kraju); Bron. Chlebowskiego (Słownik geograficzny t. III.); Pamiętnika kieleckiego i Monografii Leonarda de Verdmore Jacques'a.

Wł. R. Sujkowski.

Lcz. Bl. J. 706/60/27.

WYROK

w sprawie płatków mydlanych

„LUX“

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Sąd Okr. Karny w Krakowie, jako Trybunał Apelacyjny po przeprowadzeniu rozprawy apelacyjnej wskutek odwołania Prokuratora z powodu orzeczenia o winie od wyroku Sądu Okręgowego Karnego w Krakowie z dnia 14 września 1927 roku Vr. XIV 3988/26, którym oskarżeni Kazimierz Miklaszewski i Antoni Miklaszewski od oskarżenia o występki z art. 121 ustawy z dnia 5 lutego 1924 roku Nr. 31 poz. 306 Dz. P. po myśli § 259/3 p. k. uwolnieni zostali — wydał w dniu dzisiejszym następujący

WYROK

Uwzględnia się odwołanie Prokuratora i zaskarżony wyrok zmienia się w ten sposób, że oskarżonych Kazimierza Miklaszewskiego i Antoniego Miklaszewskiego uznaje się winnymi występków z art. 121 ustawy z dnia 5 lutego 1924 roku Nr. 31 poz. 306 Dz. P. p. popełnionych przez to, że w roku 1926 w Krakowie umyślnie naruszyli firmę **LEVER BROTHERS Ltd.**, Port Sunlight w Anglii, w jej prawach do zarejestrowanego na jej rzecz znaku towarowego „LUX” przez to, że sprowadzali do Polski, przechowywali w swoim przedsiębiorstwie, celem sprzedaży i sprzedawali w Polsce wyroby mydlane produkcji francuskiej Spółki Akcyjnej pod firmą Société Anonyme des Savonneries Lever, używając bezprawnie dla oznaczania dotyczących towarów znaku towarowego Lux, zarejestrowanego dla towarów tego samego rodzaju na rzecz firmy **LEVER BROTHERS LIMITED**, Port Sunlight w Anglii, mimo wiadomości, że prawo używania tego znaku przysługuje wyłącznie poszkodowanej firmie, na rzecz, której znak ten został zarejestrowany w dniu 3 marca 1926 i mimo ostrzeżeń ze strony poszkodowanej firmy, za który po myśli art. 122 wyżej cytowanej ustawy skazuje się obu oskarżonych na grzywnę po 1.000 (tysiąc) złotych, którą w razie nieściągalności zamienia się po myśli § 261 u. k. na karę aresztu po 1 miesiącu tudzież po myśli § 389 i 390 p. k. na ponoszenie kosztów postępowania karnego I i II instancji.

Kraków, dnia 22 marca 1928 r.

EDGAR WALLACE:

Twarcz w mroku nocnym.

Przekład autoryzowany Br. J. Falka.

Dnia tego zawitał do swojej filii w Anglii Mr. Jan Stormer, co mu się naogół zdarzało bardzo rzadko. Wszedł, jak zwyczajnie, niespostrzeżenie, przez osobne drzwi i dopiero dzwonek pouczył Willita o obecności jego szefa w budynku. Minął korytarz, otworzył zamknięte na klucz drzwi sanktuarium i wszedł do środka. Mr. Stormer siedział w krześle, w kapełuszu przesuniętym na tył głowy, z niezapalonym cygarem w ustach i czytał Timesa.

— Co słychać? — zapytał.
— Kilka spraw w toku, ale wszystko drobności — rzekł Willit.

— A co nowego na Portman Square?
Willit opisał szczegółowo ostatnie wypadki.

— A zeszłej nocy? Co się tam stało?
— Nie wiem, sir. Wilkens doniósł, że Shannon wehodził na dach i że dom cały otoczyła policja.

— Hm! — rzekł Stormer i przeszedł z kolei do omówienia spraw zawodowych.

Zjawiał się rzadko w biurze swoim w Londynie, ale pracował wtedy za dziesięć-

55

ciu, to też dopiero z uderzeniem godziny dziewiątej wieczór podpisał ostatni list.

— Co do Malpasa — rzekł — obowiązują dawne instrukcje aż do nowych zleceń pełnomocników prawnych Marshalla. Domu należy pilnować. Jeden z naszych ludzi zostanie na dachu, a jeden śledzić będzie stale — Slicka Smitha! Zrozumiane!

— Tak jest, sir.
— Trochę to niewygodne pilnować Slicka, ale nie chcę się narazić. W razie potrzeby zatelegrafujcie.

Willit zanotował jego zlecenia.

— Ale w jaki sposób przysłaliśmy właśnie — Stormer zmarszczył brwi — do pracowania na rzecz Marshalla?

— Szukał pewnej dziewczyny i zgłosił się do nas...

Stormer uderzył ręką w stół.

— Rzecz prosta — dziewczyna. Czy dowiedziałeś się jednak, do czego zmierza pod pokrywką zainteresowania się Miss Bedford?

Willit zaintrigował głową.

— Nie, sir. Przypomina pan sobie, że wspominałem, jak zachęcał mnie, abym ja namówił do przyjęcia zaproszenia na obiad? Nie sądzę, aby miał specjalne zamiary?

— Doprawdy? — rzekł Stormer. — To dziwne jednak — że najpierw kazał dziewczyny szukać. Nazwisko jej, o ile się nie mylę, jest Bedford?

Willi uśmiechnął się.

— Mówiłem już panu. Tak jest. Mieszkała w wiosce Fontwell — spędziła tam całe swoje życie.

— A pani Elton — czy nazywała się za czasów panieńskich Bedford?

— Tak jest, sir; wstąpiła w związki małżeńskie pod tem nazwiskiem.

— Hm!

Mr Stormer miał zwyczaj przesuwania dłoni po ustach, ilekroć był zakłopotany.

— Zdawało mi się jednak... Dziewczyna przebywa teraz w mieście, eh? Mówiłeś, że mieszka w hotelu Regency... hum!

Uderzał niecierpliwie otworem w stół.

— Czy nie możnaby dać jej zajęcia jakiegoś u nas? — Potrzeba nam kobiety.

— Zdaje mi się, że Shannon bardzo się nią interesuje — rzekł Willit.

— Oh? — Wiadomość ta nie zrobiła na Mr. Stormerze większego wrażenia. — Ładna dziewczyna budzi powszechne zainteresowanie.

Spojrzał na telefon, zamysłony i przysunął go do siebie.

— Chciałbym rozmówić się z Shannonem — rzekł — gdzie go można złapać?

Willit wydobył mały notesik i przerzucił w nim kilka kartek.

— Ma dwa numery telefonu, jeden w mieszkaniu, drugi w biurze. Lepiej za-

dzwonić do jego mieszkania.

Stormer dzwonił do mieszkania bezskutecznie. Połączył się zatem z Scotland Yardem.

— Kapitan Shannon poszedł przed dziesięcioma minutami do domu.

Spróbujemy zadzwonić powtórnie do mieszkania — rzekł i tym razem miał szczęście, gdyż Dick wrócił do domu przed chwilą.

— Mówi Stormer. Czy kapitan Shannon?

— Stormer? Oh, tak, agencja detektywów.

— Tak. Miałem już sposobność oddać panu kilka razy drobne przysługi — przypomniał pan sobie, że ostrzegłem go przed przyjazdem Slicka Smitha?

Dick, który o tem zapominał, roześmiał się.

— Zachowuje się u nas wzorowo, rzekł.

— Umie się zawsze doskonale maskować — rzekł Stormer oschłym tonem — ale musi żyć w jakiś sposób. Chciałem jednak pomówić z panem, kapitanie, w innej sprawie. Dostaliśmy od s. p. Marshalla zlecenie do pilnowania jego domu. Może to głupio wygląda, ale dotąd rozporządzenia tego nie odwołano; byłbym bardzo zobowiązany, gdyby pan nie robił trudności moim ludziom. Ja sam wydałem rozkazy, aby szli pod każdym względem na rękę policji.